

mise sihtasutise juhatuses, EKS-i Kodu-
uurimise toimkonnas, ms. juhatajana
1923—30, T. Bergmanni Abiraha siht-
asutise valitsuses, Arstide Koja nõu-
kogus, ev. luteriusu kirikukogus jm. K.
on ms. Upsala ülikooli arstiteaduse au-
doktor a-st 1927, Läti ülikooli auliige
a-st 1927, Tartu ülikooli audoktor (*dr.
jur. h. c.*) a-st 1928, Soome arstide seltsi
Duodecim'i auliige a-st 1931, EKS-i au-
liige a-st 1929 ja Õp. E. S-i auliige a-st
1938. Ta on avaldanud kirjutisi „Eesti
Arstis“, „Tervises“, ajalehis ja kogu-
teoseis; neist artikleist nimetatagu
„Eesti arstikond enne Eesti iseseisvust“
(„Eesti Arst“ 1937, nr. 11).

Post. 1928, nr. 329, 1933, nr. 304,
1938, nr. 350, 1939, nr. 19, 20; E. Kirj.
1934, nr. 1 (E. S a a r e s t e); Pvl. 1938,
nr. 350; isikl. jm. saadud andmed.

T.

KOPPEL, Karl, „Oleviku“ väljaandja,
seltskonnategelane, sünd. 14. X 1860 vkj.
Tartu lähedal Sopaku kõrtsmiku ja lina-
kaupmehe pojana, õppis Tartu kreis-
koolis. Majade omanikuna Tartus ela-
des võttis K. osa seltskonnategevusest,
oli ms. karskusseltsi „Ugaunia“ asuta-
jaid (1900) ja selle esimeheks 1902.
Karskuse kuratooriumi liikmena tutvus
ta lähemalt A. Grenzstein'iga (vt.), kel-
lelt ostis nädalalehe „Oleviku“ (1901),
mille muutis nov. 1904 kaks korda ilmu-
vaks. K. suri 1. IV 1906 vkj. Soomes Vi-
buri lähedal Uusikirkko's. — „Oleviku“
ebasoodsa seisundi tõttu oli K-l mitme-
suguseid raskusi, näiteks juba võimudele
vastuvõetava vastutava toimetaja leid-
misel; selleks ei kinnitatud K. Kotsar'it
ega K-t ennast, küll aga viimaks ta
naine Marie K. (vt. *Suppl.*). Et „Ole-
viku“ trükikojas oli trükitud keelatud
suunaga tooteid, samuti ajalehes avalda-
tud lubamata sisuga kirjutisi, põgenes
K. võimude eest 1905. a. lõpul Soome ja
„Olevik“ suleti kindralkuberneri V. U.
Sollogub'i (vt. *Suppl.*) otsusega 1906.
a. alguses.

Post. 1906, nr. 75, 77, 78 jm. saadud
andmed. G. V.

KOPPEL, Marie, ajakirjanik, sünd.
16. VII 1867 vkj. Urvaste khk. taluniku
Peeter Grossberg'i tütrena, õppis koha-
likus algkoolis ja saksa tütarlastekoolis
Tartus; oli a-st 1892 abielus Karl Kop-
pel'iga (vt. *Suppl.*). K. toimis oludest
tingitult „Oleviku“ vastutava toimetaja-
jana 1903—05, olles seega eesti poliiti-

lise ajalehe esimeseks naistoimetajaks.
Ta avaldas „Olevikus“ kirjutisi mitme-
suguste küsimuste kohta ja eestindas
ms. Hannemann'i järgi „Aiatöö-katekis-
muse“ (Tartu, 1903). Ühenduses „Ole-
viku“ sulgemise eellugudega vahistati
K. võimude poolt 1905. a. lõpul lühike-
seks ajaks. Pärast seda on K. avalikust
elust kõrvale jäänud ja elab Tallinnas.

Isikl. kogutud andmed. G. V.

KOPVILLEM, Jaan, keemik-tehno-
loog, sünd. 30. VI 1885 vkj. Viljandi v.
talurentniku pojana, õppis Soosaare
valla- ja Kolga-Jaani khk-koolis, Tartu
õpetajateseminaris 1902—06, sooritas
1907 Narvas koduõpetaja kutseeksami
ja 1912 Peterburis eksternina küpsus-
eksami. Ta õppis keemiat Riia polütehni-
kumis 1913—15 ja Leipzigi ülikoolis 1922
—25, töötas 1925—27 Šveitsis Zürichi
ülikoolis, kus omandas dr. phil. astme
1927, ja Tartu ülikooli teadusliku sti-
pendiaadina keemilise tehnoloogia alal
Londonis kolledžis *Imperial College of
Science and Technology*. K. toimis õpe-
tajana Kolga-Jaani khk-koolis (juhata-
jana) 1906—08, seejärel Kuramaal Aiz-
pute's (Hasenpothis) kõrgemas algkoo-
lis ja 1915—18 Pärnu kaubanduskoolis,
ühtlasi naisgümnaasiumis ja Eesti
Kooliseltsi progümnaasiumis. K. lah-
kus 1918. a. sügisel okupeeritud Eestist,
sai s. a. dets. Londoni Eesti saatkonna
sekretäriks ja teotses seal kuni 1922,
viimasel a. *chargé d'affaires*'ina. Ta
võttis osa Eesti delegatsiooni peasekre-
tärina Rahvasteliidu täiskogust Genfis
1920 ja Eesti delegatsiooni juhatajana
Rahvasteliidu ühingute kongressist Pra-
has 1922. K. töötas 1928 Tartu ülikoo-
lis õppeülesandetäitjana, sai 1929 era-
dots-ks, 1932 dots-ks ja 1935 erakorrali-
seks prof-ks keemilise tehnoloogia alal;
ta on olnud 1935—36 Tartu ülikooli teh-
nikateaduskonna dekaaniks ja a-st 1936
Tallinna Tehnikainstituudi (a-st 1938
Tallinna Tehnikaülikooli) keemilise teh-
noloogia erakorraliseks ja a-st 1937 kor-
raliseks prof-ks, ühtlasi keemiaosakonna
juhatajaks. A-st 1937 on K. Loodus-
varade Instituudi ja selle nõukogu liige.
Ta on avaldanud peamiselt eesti põlev-
kivi käsitlevaid teaduslikke kirjutisi
ajakirjus. Eriraamatuna on temalt ilmu-
nud „Beitrag zur Untersuchung der est-
ländischen Schieferöle“ (Tartu, 1927;
väitekirj).

Isikl. saadud andmed. P. K-n.